

TURISTIČKI VODIČ
OPĆINA VAREŠ
TOURIST GUIDE
VARES MUNICIPALITY

Vareš, ta prelijepa planinska varoš u srcu Bosne. Ukotvio se u klancu rječice Stavnje na visini od 829 metara iznad razine mora. Kapija, Stijene, Perun, Zvijezda zelena su ogrlica ovog planinskog dragulja u kome azurno plavetnilo neba i tamnozeleni kontrast guste crnogorice uokviruju sliku zemnog raja kakav postoji još samo u prastarim knjigama. Možda se baš zato jedno predgrađe, na južnom ulazu u Vareš, iz pravca Breze i Sarajeva, i zove tako lijepo – Rajčevac.*

Perivojska ljepota ovog mjesta daje mu neslućene mogućnosti za razvoj ljetnog i zimskog turizma. Seoskog posebno, pri čemu ljubaznost ovdašnjih ljudi može služiti kao primjer gostoprimstva. Ispresijecana bistrim potocima i pjenušavim brzicama punim pastrmke, planinska vareška ljepotica Zvijezda, sva okupana u mirisu borove smole i cvrkuta raspjevanih ptica, pruža lijek za dušu i oči slučajnih ili namjernih (a ovih je sve više i više) posjetitelja.*

Vares, that beautiful mountainous commune in the heart of Bosnia and Herzegovina, houses that ravine of the river Stavnja 829 m above sea level. The mountains Kapija, Stijene, Perun and Zvijezda are set as green necklace in this mountainous jewel where blue sky and deep coniferous forest paint picture of earth paradise that still exist only in old books.

Beauty of this place offers great opportunities for development of summer and winter tourism. There are also potentials for developing village tourism because kindness of domestic people is example for hospitality. Beauty of the mountain Zvijezda that is crisscrossed by crystal clean creeks, sparkling rapids rich in trout, smells of pine trees, rings of warble of riotous birds and presents a real medicine for souls and eyes of all visitors.

GRAD VAREŠ

Grad Vareš je administrativni centar općine Vareš koja se nalazi u Zeničko-dobojskom kantonu/županiji, smješten 45 km od Sarajeva i oko 80 km od Zenice. Stanovništvo Vareša od davnih vremena bavilo se kopanjem željezne rude, preradom i obrađivanjem željeza, preradom drveta, poljoprivrednom proizvodnjom i trgovinom. Prvi pisani podaci o gradu javljaju se u 15. stoljeću, a o prošlosti Vareša svjedoče i mnogi kulturno-povijesni/historijski spomenici među kojima je svakako najznačajniji kraljevski grad Bobovac. Priroda je vareški kraj bogato podarila planinskim predjelima obraslim gustim stoljetnim šumama koje u sebi kriju i čuvaju bistre potoke i zelene proplanke sa živopisnim selima i izletištima.

VARES CITY

The city of Vares is administrative center of Vares commune and it is situated in Zenica-Doboj Canton 45 km from Sarajevo and about 80 km from Zenica. Since the ancient time population of Vares was digging iron minerals, remodeling and processing iron, remodeling woods, producing agriculture and trading. First written facts about city date from 15th century and there are many cultural and historical monuments that testify. The kings town of Bobovac is absolutely most significant. The nature was very generous to Vares – it gave a beautiful mountain areas with dense centennial woods to this area, that are hiding and protecting clear creeks and green meadows with colorful villages and picnic places.

KRALJEVSKI GRAD BOBOVAC / KINGS TOWN OF BOBOVAC

Kraljevski grad Bobovac sagrađen je sredinom 14. stoljeća na 777 metara nadmorske visine. Ova impresivna ali slaba zemlja – Bosna, bila je pod stalnim napadima različitih osvajača, a pokušala se obraniti gradeći bajkoviti glavni grad u planinskom području kojem je bilo teško pristupiti. Turski sultan Mehmed II osvojio je Bobovac uz pomoć vojvode Radaka koji je počinio izdaju svoga naroda. 1463. godine bosansko kraljevstvo je konačno palo. Kralj je pogubljen, glavni grad je spaljen do temelja i sistematički uništen. Kraljica Katarina bila je posljednja prijestolonasljednica, koja je preminula u egzilu u Rimu 1478. godine.

Kings town Bobovac was built in the middle of the 14th century at 777 m above sea level. This impressive but weak country – Bosnia was under constant attack of different conquerors, and tried to defend itself by building fairy tale capital city in a mountains area which was difficult to approach to. Turkish sultan Mehmed II conquered Bobovac with the help of duke Radak who committed betrayal. In 1463 the fall of the Bosnian country came to surpass. The King was executed, the capital city was burnt to the ground and systematically destroyed. Queen Catherine was the last successor to the throne, she died in exile in Rome in 1478.

CRKVA SV. MIHOVILA / ST. MICHAEL'S CHURCH

U Varešu se nalazi i najstarija crkva u Bosni i Hercegovni. Stara vareška crkva, ili, kako je zovu Varešani, „Mala crkva“, posvećena svetom Mihovilu, postoji na ovom mjestu od 16. stoljeća. Zanimljiv je podatak da je ovo jedina katolička crkva u Bosni, koja je preostala iz onog vremena kad katolici nisu smjeli podizati crkve. Mala crkva je proglašena spomenikom nulte kategorije.

The oldest church in Bosnia and Herzegovina is located in Vares. The old Vares church or „the Little church“ how Vares people call it, was dedicated to St. Michael, and it's been here since 16th century. An interesting fact is that this is the only catholic church in Bosnia that is from those times when catholics were not allowed to build churches. Little church was proclaimed as a monument of zero category.

NOVA CRKVA SV. MIHOVILA / ST. MICHAEL'S NEW CHURCH

Pored Male crkve, nalazi se nova crkva koja svojim izgledom podsjeća na sarajevsku katedralu. Nova vareška crkva započeta je 1854.g. kao skromna, iako po dimenzijama velika zgrada. 1906. g. postala je izvana monumentalna a iznutra svojim prostorom impozantna zgrada. Svojom obnovom 1977.-1981. g. znatno je produžila svoj život i ostvarila nove arhitektonske i slikarske ljepote. Od svog nastanka najznatnija je i najljepša zgrada u Varešu. U njenoj blizini su i pravoslavna crkva i džamija, kao simboli različitih konfesija koje su oduvijek živjele u Varešu...

Beside the Little Church there is also a new church that reminds to Sarajevo's catedral with its structure. New Vares church start to built in 1854 as humble, although with its dimensions it was big building. In 1906 it became monumental on outside, and on inside it was imposant by its space. In the time of reconstruction in 1977 - 1981 its being was considerably extended and new architectural and painters beauties are realized. Ever since it was built a new Church is the most beautiful and the most substantial building in Vares. Nearly there is also Ortodox Church and Mosque as a symbol of different confessions that have always lived in Vares.

DŽAMIJA KARIĆI / KARICI MOSQUE

Džamija u Karićima sagrađena je u vrijeme sultan Fatiha, od temelja do krova od tesanog drveta bez eksera i svojom se strukturom drvenih talpi uvezanih u čert skladno utapa u prirodni ambijent. Pokrivena je ručno tesanom smrčevom šindrom. Ime njenog graditelja Šejh Hajdar-dede Karića sačuvala je narodna tradicija. Vjerojatno je u toku svoga viševjekovnog postojanja džamija popravljana, ali nije poznato da je potpuno rušena sve do 1994. g. kada je do temelja spaljena. Džamija je obnovljena 2003. g. od autentičnog materijala, bora i smrče sa planine Zvijezde, pretesanih vještih rukama vrsnih vareških majstora.

Karici Mosque was built in the time of sultan Fatih, from ground to the top, and it's made of handmade wood without nails. With structure of cross binded wooden beams it is suitable to natural ambient. The mosque is also covered with handmade wooden roof. The name of architect who made it Seih Hajdar-dedo Karic is kept in folks tradition. It was renovated several times in its centennial beeing and in the war in 1994 it was burned till the ground. After that it's renovated out of authentical materials, pine and spruce wood from mountain Zvijezda in 2003.

PRAVOSLAVNA CRKVA / ORTHODOX CHURCH

Srpska pravoslavna crkva Pokrova presvete Bogorodice u Varešu 2005. g. je stavljena na listu nacionalnih spomenika u Bosni i Hercegovini, a 2009. g. proglašena je nacionalnim spomenikom kulture. Izgrađena je 1891. g., a na listu je stavljena sa svom pokretnom i nepokretnom imovinom.

Serbian orthodox church in Vares was set on a list of national monuments in Bosnia and Herzegovina since 2005, and in 2009 it is proclaimed as national monument of culture. It was built in 1891 and with all its movable and nonmovable goods it represents valuable religious monument to Vares.

SELO OČEVIJA I KOVAČKI MAJDANI / VILLAGE OCEVIJA AND BLACKSMITHS

U srcu planine Zvijezde nalaze se kovački majdani u kojima se već 800 godina na isti način kuje željezo uz pomoć vodene energije. Ovakav način kovanja željeza sačuvao se još samo na planini Schwarzwald u Njemačkoj, te su zbog toga očevijski majdani ujedno i jedinstveno mjesto koje svakako treba posjetiti. Svakako je vrijedno spomenuti kako se u seoskoj crkvi čuva pozlaćena relikvija – komad drveta s Isusovog križa čiju je vjerodostojnost potvrdio Vatikan 12. 7. 1778. godine. Svim hodočasniciima u ovo mjesto daje se potpuni oprost grijeha, a svake godine 3. svibnja/maja slavi se sveta misa uz procesiju i ljubljenje relikvije.

In the heart of mountain Zvijezda there are Ocevijska blacksmiths that are water powered for 800 years. This way of forging iron still exist only in Germany, in Schwarzwald mountains, and because of that the Ocevijska blacksmiths is uniqe place to visit. In Ocevijska village there is also something that is not utilized enough – a gilded reliqium captured in local church. That is a piece of wood from Jesus cross which credibility was confirmed in Vatican on 12 th July 1778. To all pilgrims who come to this place a full forgiveness is given, and on 3th May there is a festive procession.

KAMENI MOST / STONE BRIDGE

Stari kameni most izgrađen je između 16. i 17. stoljeća. Predstavlja posebnu vrijednost, ne samo izgledom, već i radi toga što ga u građevinsko-arhitektonskom smislu naučnici vežu za isti stil kao što je bio stari most u Mostaru. Uz njega se veže legenda o ljubavi između mlade kršćanke i mladića iz ugledne muslimanske obitelji, u čiju spomen je ovaj most i nastao, a dao ga je izgraditi mladićev otac svojim bogatstvom.

The old stone bridge was built between 16th i 17th century. It represents a special value, not just with its look, but also because in architectural sense the scientist are connecting it for the same style as it was Old bridge in Mostar. There is a legend about bridge – it is about love between a young christian girl and a young man from respectable muslim family, and in their memory a young man's father gave all his fortune to build this bridge.

STEĆCI / TOMBSTONES

Stari kameni most izgrađen je između 16. i 17. stoljeća. Predstavlja posebnu vrijednost, ne samo izgledom, već i radi toga što ga u građevinsko-arhitektonskom smislu naučnici vežu za isti stil kao što je bio stari most u Mostaru. Uz njega se veže legenda o ljubavi između mlade kršćanke i mladića iz ugledne muslimanske obitelji, u čiju spomen je ovaj most i nastao, a dao ga je izgraditi mladićev otac svojim bogatstvom.

Tombstones are most numerous and most expressive monuments of middle age Bosnian culture. Although many of them are destroyed, nearly 5000 are registred on the area of all Bosnia and Herzegovina. With their location they tell us about middle age settlements on that places and population who lived there. In the area of Vares commune there is 24 tombstone necropolis with 324 tombstones. There are no written titles on any of them, and the most of them are simple. The tombstones in the villages of Ravne, Camovine, Ligatici and Budozelje are the most beautiful decorated tombstones.

**PLANINARSKI I LOVAČKI DOMOVI /
MOUNTAIN CLIMBERSHUTS AND HUNTING HOUSES**

PLANINARSKI DOM „JAVORJE“ PERUN

PERUN BB, VAREŠ
KONTAKT: IZUDIN HODŽIĆ
TELEFON: 062 / 163 567
LEŽAJA: 40

PLANINARSKI DOM „MEKUŠE“

PRŽIČI BB, VAREŠ
KONTAKT: MIROSLAV MIRČIĆ
TELEFON: 061 / 196 212, 032 / 842 800
LEŽAJA: 30

LOVAČKI DOM „IGRIŠTA“ VAREŠ

IGRIŠTA BB
KONTAKT: AJANOVIĆ MUSTAFA
TELEFON: 062 / 114 018
LEŽAJA: 34

ODMARALIŠTE „DOLI“ VAREŠ

KONTAKT: FEHIM SOKOLAR
TELEFON: 061 / 584 863, 032 / 842 800
LEŽAJA: 22

PLANINARSKI DOM BUDOŽELJE

BUDOŽELJE BB, VAREŠ
KONTAKT: ŠEHIĆ MIRŠAD
TELEFON: 061 / 102 809, 032 / 783 606
LEŽAJA: 25

SEOSKA DOMAĆINSTVA / COUNTRY HOUSEHOLDS

DALIBOR JOZIĆ
SELO IVANČEVO
KONTAKT: 061 / 364 178
LEŽAJA: 2

SMAJO NUMANOVIĆ
SELO DRAGOVIĆI
KONTAKT: 032 / 846 079
LEŽAJA: 4

BOŽO KLARIĆ
SELO STRICA
KONTAKT: 032 / 841 012
LEŽAJA: 4

LJUBICA I JOSIP FRANJIĆ
SELO ZARUĐE
KONTAKT: 061 / 687 625
LEŽAJA: 4 + 2

„ŠADRVAN“
HAFIZA I OSMAN KAPETANOVIĆ
SELO RAVNE
KONTAKT: 061 / 248 316
LEŽAJA: 12

ŽELJKO MATIĆ
SELO IVANČEVO
KONTAKT: 061 / 553 453
032 / 829 017
LEŽAJA: 2

SEOSKA DOMAĆINSTVA / COUNTRY HOUSEHOLDS

DINO ŽUTIĆ
SELO RADONJIĆI
KONTAKT: 061 / 248 316
LEŽAJA: 6

SREĆKO BARNJAK
SELO POGARI
KONTAKT: 061 / 792 826
032 / 841 125
LEŽAJA: 4

IVAN DUSPER
SELO MIR
KONTAKT: 061 / 479 154
LEŽAJA: 6

NADŽA I ŠABAN IBRIŠIMOVIĆ
SELO MIJAKOVIĆI
KONTAKT: 062 / 259 188
032 / 846 072
LEŽAJA: 6

PERO I JANJA LUČIĆ
SELO SALAŠ, PLANINA ZVIJEZDA
KONTAKT: 063 / 827 835
LEŽAJA: 4

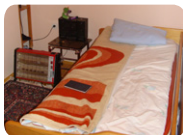

FAHRUDIN IBRIŠIMOVIĆ
SELO MIJAKOVIĆI
KONTAKT: 061 / 788 940
LEŽAJA: 4

SEOSKA DOMAĆINSTVA / COUNTRY HOUSEHOLDS

VINKO MILETOVIĆ
SELO POGARI
KONTAKT: 032 / 841 136
061 / 836 286

NIHAD PARIĆ
PUT MIRA 24, VAREŠ
KONTAKT: 061 / 553 453
LEŽAJA: 5

JOZO KLARA
ŠIMIN POTOK
KONTAKT: 032 / 593 053

NAZA AJANOVIĆ
SELO DRAGOVIĆI
KONTAKT: 062 / 259 188
LEŽAJA: 4

KUĆA SUSRETA / MEETING HOUSE

„BIJELO BORJE“
KONTAKT: 032 / 843 032
MJESTA: 50

VIKENDICE / WEEKEND COOTAGE

MARIJA FRANJKOVIĆ

SELO STRICA

KONTAKT: 061/364 178

LEŽAJA: 2

ŠEHEREZADA HASAGIĆ

SELO SJENOKOS

KONTAKT: 061 / 044 959

LEŽAJA: 6

JOZO MATOŠEVIĆ

SELO MIR

KONTAKT: 061 / 798 814

LEŽAJA: 4

MLADEN FRANJIĆ

SELO ZARUĐE

KONTAKT: 061 / 189 215

032 / 841 001

LEŽAJA: 2

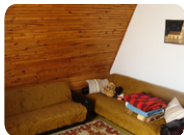

KATA I ALOJZIJE JOZIĆ

SELO IVANČEVO

KONTAKT: 062 / 289 643

LEŽAJA: 4

MIJO MATIĆ

SELO IVANČEVO

KONTAKT: 061 / 364 178

LEŽAJA: 6

GORDANA BERBEROVIĆ

SELO STRICA
KONTAKT: 061 / 230 304
LEŽAJA: 6

BOŽANA I TOMO LUČIĆ

SELO SALAŠ - ZVIJEZDA
KONTAKT: 061 / 811 886
032 / 845 414
LEŽAJA: 6

MARIJA I GORAN FRANJIĆ

SELO ZARUĐE
KONTAKT: 061 / 297 046
LEŽAJA: 4

STJEPAN PETROVIĆ

SELO SJENOKOS
KONTAKT: 061 / 553 453
LEŽAJA: 5+2

IBRO LIKIĆ

SELO STUPNI DOL - LIPA
KONTAKT: 032 / 845 485
062 / 586 961
LEŽAJA: 6

DENIS MUTIĆ

SELO POGARI
KONTAKT: 061 / 364 178
LEŽAJA: 4-6

RESTORANI I SUVENIRNICE / RESTAURANTS AND SOUVENIR SHOPS

PRENOĆIŠTE „KUGLA“
VL. ŽELJKO MILETOVIĆ
PONIKVA BB
KONTAKT: 032 / 843 508
MJESTA: 20
LEŽAJA: 6

RIBNJAK „SIRENA“
VL. SRĐAN BOŽIĆ
STRICA BB
KONTAKT: 032 / 841 016
061 / 577 641
MJESTA: 50

RESTORAN „ŠEĆERKA“
VL. ALISA IMAMAGIĆ
KORONJIĆI 4, VAREŠ
KONTAKT: 061 / 307 543
MJESTA: 40

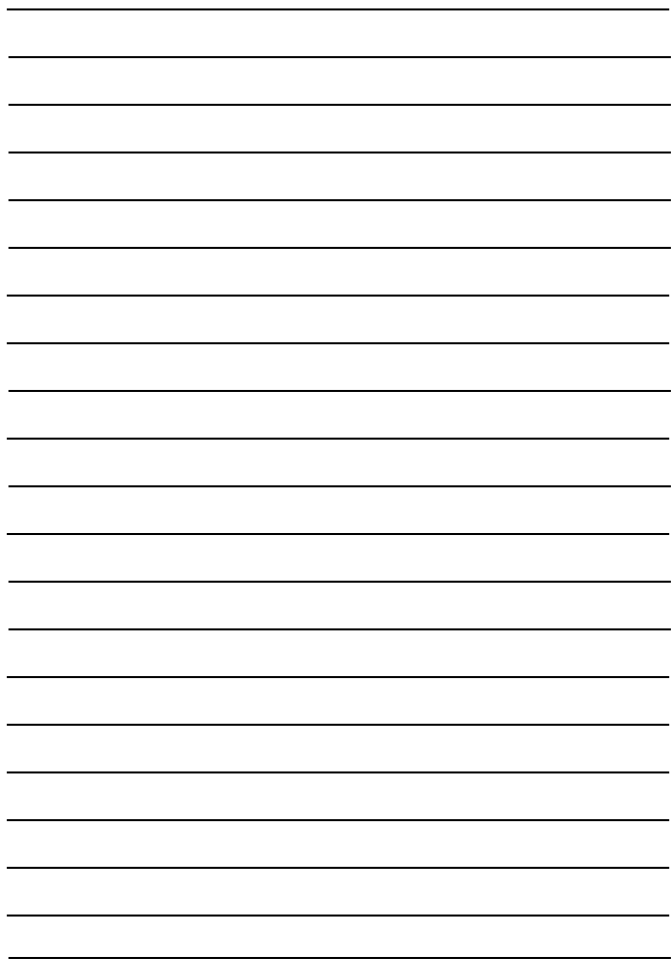
ETNO SOBA „BOROVICA“
SELO BOROVICA
KONTAKT: NIKOLA ŠIMIĆ
061 / 787 834
LEŽAJA: 8

UDRUGA GRAĐANA I SUVENIRNICA
„IZVORNO VAREŠKO“
ZVIJEZDA BB, VAREŠ
KONTAKT: MARINA MAROŠEVIĆ
061 / 528 529

ČEVABDŽINICA „PARIĆ“, VAREŠ
VL. NIHAD PARIĆ
PUT MIRA 24
KONTAKT: 032 / 843 480
061 / 553 453
MJESTA: 40

KONTAKT / CONTACT

TURIST INFO CENTAR VAREŠ
 UL. ZVIJEZDA BB, BOSANSKA KUĆA
 71330 VAREŠ

TEL/FAX: 032 / 843 840
 MOB/CELL: 061 / 364 178

EMAIL: TIC.VARES@GMAIL.COM

WEB: WWW.TIC-VARES.INFO

sarajevska regionalna
 razvojna agencija

Sarajevo Economic Region
 Development Agency

* IZVOR / SOURCE:

Turistička zajednica Ze-do Kantona - Tourist info Zenica-doboj Canton

TURISTIČKI VODIČ OPĆINE VAREŠ

Innovattivo
 MARKETING & CONSULTING
 design by:

Izdavač: Općina Vareš
 Grafički dizajn: Innovattivo.com Sarajevo
 Godina izdavanja: 2010